

MASOFAVIY TA'LIMDA SAMARALI PEDAGOGIK METODLAR: ZAMONAVIY YONDASHUVLAR TAHLILI

Ismoilov Javohir Alisher o'g'li

Toshkent kimyo-texnologiya instituti, Tillar kafedrası assistenti

E-mail: javohir19980206@gmail.com

<https://doi.org/10.5281/zenodo.20108651>

Annotatsiya: Ushbu maqola masofaviy ta'lim sharoitida qo'llaniladigan eng samarali pedagogik metodlarni tahlil qilishga bag'ishlangan. Unda an'anaviy yondashuvlarning raqamli muhitga moslashtirilishi, interfaollikni ta'minlash mexanizmlari hamda tinglovchilarning bilim olishga bo'lgan motivatsiyasini oshirish usullari ko'rib chiqilgan. Xususan, sinxron va asinxron ta'lim uyg'unligi, mikrota'lim, gamifikatsiya va loyihaga asoslangan ta'lim metodlarining samaradorlik ko'rsatkichlari ochib berilgan. Tadqiqot natijasida masofaviy ta'limda muvaffaqiyatga erishish uchun texnologik vositalardan ko'ra pedagogik dizayn va inson omili birlamchi ahamiyat kasb etishi asoslab berilgan.

Kalit so'zlar: masofaviy ta'lim, interfaol metodlar, raqamli pedagogika, gamifikatsiya, aralash ta'lim, sinxron muloqot, o'quv motivatsiyasi.

ЭФФЕКТИВНЫЕ ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ МЕТОДЫ В ДИСТАНЦИОННОМ ОБУЧЕНИИ: АНАЛИЗ СОВРЕМЕННЫХ ПОДХОДОВ

Ismoilov Javohir Alisher ugli

Tashkentский химико-технологический институт, ассистент кафедры языков

E-mail: javohir19980206@gmail.com

Аннотация: Данная статья посвящена анализу наиболее эффективных педагогических методов, применяемых в условиях дистанционного обучения. В ней рассматриваются адаптация традиционных подходов к цифровой среде, механизмы обеспечения интерактивности, а также способы повышения мотивации обучающихся к получению знаний. В частности, раскрываются показатели эффективности сочетания синхронного и асинхронного обучения, микрообучения, геймификации и проектного обучения. По результатам исследования обосновано, что для достижения успеха в дистанционном обучении педагогический дизайн и человеческий фактор имеют более первостепенное значение, чем сами технологические средства.

Ключевые слова: дистанционное обучение, интерактивные методы, цифровая педагогика, геймификация, смешанное обучение, синхронная коммуникация, учебная мотивация

EFFECTIVE PEDAGOGICAL METHODS IN DISTANCE EDUCATION: AN ANALYSIS OF MODERN APPROACHES

Ismoilov Javohir Alisher o'g'li

Tashkent Institute of Chemical Technology, Assistant of the Department of Languages

E-mail: javohir19980206@gmail.com

Abstract: This article is devoted to analyzing the most effective pedagogical methods used in distance learning environments. It examines how traditional approaches can be adapted to digital settings, explores mechanisms for ensuring interactivity, and discusses ways to enhance learners' motivation. In particular, the study highlights the effectiveness of combining synchronous and asynchronous learning, as well as the use of microlearning, gamification, and project-based

learning methods. The findings suggest that, in achieving success in distance education, pedagogical design and the human factor play a more crucial role than technological tools alone.

Keywords: distance learning, interactive methods, digital pedagogy, gamification, blended learning, synchronous communication, learner motivation

KIRISH

So‘nggi yillarda global miqyosda yuz bergan transformatsion jarayonlar, xususan, raqamli iqtisodiyotga o‘tish, sun‘iy intellektning jadal rivojlanishi va pandemiya kabi fors-major holatlar ta‘lim tizimini tubdan isloh qilishga kuchli turtki bo‘ldi. An‘anaviy sinf doskasi va qog‘oz darslik bilan cheklangan o‘qitish modeli endilikda o‘zining yakuniy nuqtasiga yetayotgani hech kimga sir emas. Masofaviy ta‘lim shunchaki yordamchi vosita yoki vaqtinchalik alternativa maqomidan chiqib, to‘laqonli, mustaqil hamda qonuniy o‘quv muhiti darajasiga ko‘tarildi. Bugungi kunda dunyoning yetakchi universitetlari tomonidan taqdim etilayotgan MOOC (Massive Open Online Courses) platformalari, korporativ o‘quv dasturlari va hatto maktabgacha ta‘lim muassasalarida ham onlayn formatdan keng foydalanilayotgani bu jarayonning qay darajada chuqur ildiz otganini ko‘rsatadi. Biroq amaliyot shuni qat‘iy isbotlamoqdaki, ta‘lim mazmunini raqamli muhitga shunchaki ko‘chirishning o‘zi kutilgan natijani bermaydi. An‘anaviy ma‘ruza matnlarini oddiygina PDF formatga transkripsiya qilish, slaydlar to‘plamini yuklab olish imkoniyati yoki videokonferensiya orqali bir tomonlama monoton nutq o‘qish zamonaviy tinglovchining ehtiyojlarini qondirishga qodir emas. Bunday yondashuv ta‘limning asosiy funksiyasini – bilimlarni faol o‘zlashtirish va chuqur anglashni – deyarli barbod qiladi. Axborot-kommunikatsiya texnologiyalari bilan o‘sgan bugungi kun talabasi interfaollik, tezkor qayta aloqa, moslashuvchanlik va shaxsiylashtirilgan yondashuvni talab qilmoqda. Ular o‘quv jarayonining faol ishtirokchisi bo‘lishni, o‘z fikrlarini erkin bayon qilishni, real vaqt rejimida muhokamalarga kirishishni va o‘quv materialini o‘z ehtiyojlariga moslashtirishni istaydi. Shu boisdan ham, oddiy translatsion modeldan voz kechib, masofaviy ta‘limda samaradorlikni ta‘minlash uchun metodologik bazani tubdan qayta ko‘rib chiqish eng dolzarb vazifalardan biriga aylanmoqda. Aynan mana shu muammoning ilmiy asoslangan yechimi sifatida xizmat qiluvchi ilg‘or pedagogik yondashuvlar, xususan, kommunikativ metod, aralash ta‘lim (blended learning) va o‘yinlashtirish (gamification) kabi zamonaviy strategiyalarni tahlil qilish mazkur maqolaning bosh maqsadi etib belgilandi.

MATERIALLAR VA METODLAR

Maqola masofaviy ta‘lim sharoitida qo‘llaniladigan zamonaviy pedagogik metodlarni nazariy-tahliliy yondashuv asosida o‘rganishga qaratildi. Tahlilda an‘anaviy yondashuvlarning raqamli muhitga moslashtirilishi, interfaollikni ta‘minlash mexanizmlari, sinxron va asinxron ta‘lim uyg‘unligi, mikrota‘lim, gamifikatsiya, loyihaga asoslangan ta‘lim hamda moslashuvchan ta‘lim texnologiyalari ko‘rib chiqildi. Shuningdek, pedagogik dizayn, inson omili va o‘quv motivatsiyasini qo‘llab-quvvatlashga xizmat qiluvchi metodik yondashuvlar umumlashtirildi.

NATIJALAR

1. Interfaollikni ta‘minlovchi raqamli vositalar va o‘yinlashtirish: Masofaviy ta‘limda kuzatiladigan asosiy pedagogik-psixologik muammolardan biri – bu o‘quvchilar diqqatining tez chalg‘ishi va ularning o‘quv materialiga bo‘lgan qiziqishining izchil pasayib borishidir. An‘anaviy sinfdan o‘qituvchi sinf muhitini, ko‘z bilan kontakt va imo-ishoralar orqali nazorat qila olsa, virtual muhitda bu omillar deyarli ishlamaydi. Talabalar ko‘pincha parallel ravishda ijtimoiy tarmoqlarni kuzatish, xabarlariga javob yozish yoki boshqa ko‘ngilochar kontentni iste‘mol qilishga moyil

bo'ladilar. Aynan shuning uchun ham masofaviy ta'limning samaradorligini oshirishda "o'yinlashtirish" (gamification) elementlarini o'quv jarayoniga ongli va tizimli tarzda singdirish nihoyatda samarali strategiya hisoblanadi. Shuni alohida ta'kidlash kerakki, o'yinlashtirish degani – bu dars vaqtida oddiy o'yinlar o'ynash yoki o'quv mashg'ulotlarini ko'ngilochar shouga aylantirish degani emas. Mazkur tushuncha ancha chuqur va murakkab pedagogik yondashuv bo'lib, u o'yin mexanikasi, estetikasi va o'yin tafakkuridan foydalanib, odamlarni jalb qilish, harakatga undash, o'quv muammolarini yechishga ko'maklashish va natijada bilim olish jarayonini yanada samarali shaklga keltirishni nazarda tutadi (Kapp, 2012). Boshqacha aytganda, o'quv jarayoniga musobaqa ruhi, ball to'plash imkoniyati, murakkablik darajalari (level), yutuq nishonlari (badges), yetakchilar reyting jadvali (leaderboard) va virtual mukofotlar kabi rag'batlantiruvchi mexanizmlarni puxta o'ylangan holda integratsiya qilish orqali talabalarning ichki va tashqi motivatsiyasini uyg'otish va mustahkamlash ko'zda tutiladi. Xulq-atvor psixologiyasi nuqtai nazaridan qaraganda, bu kabi mexanizmlar darhol qayta aloqa (instant feedback) va erishilgan taraqqiyotning vizual ifodasi orqali ta'lim oluvchining miyasidagi dopamin tizimini faollashtiradi, bu esa o'quv faoliyatiga nisbatan ijobiy hissiy munosabat shakllanishiga olib keladi. Amaliyotda bu metodni qo'llashning bir qancha samarali vositalari mavjud. Jumladan, "Kahoot!" yoki "Quizizz" kabi interaktiv platformalar orqali mavzuning nazariy qismi yakunlangach, darhol tezkor viktorina yoki bilim bellashuvi o'tkazish keng tarqalgan va o'ta samarali usuldir. Bu kabi raqamli vositalar taqdim etadigan imkoniyatlar oddiy og'zaki so'rov yoki yozma testdan ancha ustundir. Ular shunchaki bilimni tekshirish vositasi emas, balki o'quv jarayoniga musobaqa ruhini olib kiruvchi, adrenalin va ishtiyoqni oshiruvchi pedagogik hodisadir. Talabalar real vaqt rejimida o'z kursdoshlari bilan bilim borasida raqobatlashadi, o'z natijalarini umumiy reyting jadvalida ko'rib boradi va bu ularni mavzuni yanada chuqurroq o'zlashtirishga undaydi. Tadqiqotlar ko'rsatadiki, bunday formatdagi takrorlash va mustahkamlash mashg'ulotlari talabalarning materialni uzoq muddatli xotirada saqlash ko'rsatkichini sezilarli darajada oshiradi (Hamari va boshq., 2014). Bundan tashqari, o'qituvchi platforma taqdim etgan tahliliy hisobotlar orqali har bir talabaning yoki butun guruhning qaysi savollarda qiynalganini zudlik bilan aniqlab, keyingi dars shaklini shunga mos ravishda korreksiya qilishi mumkin. Interfaollikning yana bir yuqori cho'qqisi – bu virtual hamkorlik doskalari vositasida guruhli ishlarni tashkil etishdir. "Miro", "Jamboard", "Padlet" yoki "Mural" kabi platformalar talabalarga bir vaqtning o'zida yagona raqamli makonda hamkorlik qilish imkonini taqdim etadi. Bu metodning mohiyati shundaki, talabalar o'zlarining shaxsiy qurilmalari orqali umumiy virtual doskaga ulanib, turli rangdagi raqamli stikerlar yopishtirish, matn yozish, sxema chizish, rasm va fayllar qo'shish orqali o'z fikrlarini vizuallashtiradilar va guruh bo'lib yagona intellektual mahsulot yaratadilar. Bu jarayon an'anaviy sinfdagi flipchart yoki doska bilan ishlashdan tubdan farq qiladi, chunki bunda vaqt va makon chegaralari butunlay yo'qoladi. Har bir ishtirokchi o'z fikrini bir vaqtning o'zida, bir-biriga xalaqit bermasdan ifodalay oladi.

2. Loyihaga asoslangan ta'lim (Project-Based Learning): Masofaviy ta'lim formatida loyiha metodi (Project-Based Learning – PBL) alohida strategik ahamiyat kasb etadi. Buning asosiy sababi shundaki, ushbu metod talabaning o'quv jarayonidagi an'anaviy rolini tubdan o'zgartiradi – uni passiv axborot qabul qiluvchi tinglovchidan faol izlanuvchi, mustaqil tadqiqotchi va bilim yaratuvchi subyektga aylantiradi. An'anaviy ma'ruza modelida o'qituvchi bilim manbai, talaba esa shunchaki qabul qiluvchi idish bo'lsa, loyiha metodida bilimga bo'lgan ehtiyoj loyiha vazifalaridan kelib chiqadi va talaba bu bilimni mustaqil izlab topishga, tanqidiy baholashga va amaliyotda sinab ko'rishga majbur bo'ladi. Masofaviy sharoitda bu jarayon yanada muhim

ahamiyat kasb etadi, chunki ekran ortida o'tirgan talabning diqqatini faqatgina uning shaxsiy daxldorligini ta'minlagan holdagina ushlab turish mumkin. Loyiha metodining samarasi bevosita tanlangan loyiha mavzusining real hayot bilan bog'liqlik darajasiga mutanosibdir. Agar topshiriq sun'iy, kitobiy va talabning kundalik hayoti yoki kelajakdagi kasbiy faoliyatidan yiroq bo'lsa, u eng yaxshi holatda navbatdagi bajarilishi shart bo'lgan vazifa sifatida qabul qilinadi, xolos. Aksincha, loyiha talabning shaxsiy qiziqishlari yoki real dunyo muammolari bilan kesishganda, unda ichki motivatsiya uyg'onadi va o'quv jarayoni shunchaki baho olish uchun emas, balki haqiqiy maqsad sari intilish tusini oladi. Ingliz tili o'qitish kontekstida bu tamoyil turli kasbiy yo'nalishlarga moslashtirilishi mumkin. Masalan, iqtisodiyot yoki biznes yo'nalishidagi talabalar uchun "O'z startup loyihaning biznes modelini yaratish" yoki "Xalqaro kompaniya uchun ingliz tilida marketing strategiyasini ishlab chiqish" kabi topshiriqlar ularni nazariy bilimlarni – iqtisodiy terminologiya, taqdimot ko'nikmalari, ish yozishmalari madaniyati – bevosita amaliyotda sinab ko'rishga va shu orqali mustahkamlashga undaydi. Tibbiyot yo'nalishidagi talabalar uchun esa "Xalqaro tibbiy konferensiya uchun ingliz tilida poster taqdimot tayyorlash" yoki "Bemor bilan ingliz tilida muloqot ssenariysini yozish va sahnalashtirish" kabi loyihalar xuddi shunday samarali bo'ladi. Bu tarzda autentik topshiriqlar til o'rganishni sun'iy mashqlar yig'indisidan chiqarib, haqiqiy kommunikativ ehtiyoj bilan bog'laydi. Masofaviy sharoitda loyiha ishini samarali tashkil etishning asosiy kaliti – bu puxta o'ylangan va oldindan e'lon qilingan aniq "yo'l xaritasi" (roadmap) hamda muntazam "oraliq nazorat" (milestone) nuqtalarining mavjudligidir. An'anaviy sinfda o'qituvchi dars davomida talabalarning loyiha ustida ishlash jarayonini bevosita kuzatishi, koridorda yoki tanaffusda tezkor maslahat berishi mumkin. Onlayn formatda esa bunday spontan muloqot imkoniyati cheklangan. Shuning uchun o'qituvchi loyihaning eng boshidanoq har bir bosqichning aniq muddatlarini, kutilayotgan natijalarni va baholash mezonlarini (rubric) ochiq-oydin e'lon qilishi kerak. Masalan, birinchi hafta – mavzuni tanlash va guruh rollarini taqsimlash, ikkinchi hafta – adabiyotlar sharhi va dastlabki qoralama, uchinchi hafta – oraliq taqdimot va guruhlararo muhokama, to'rtinchi hafta – yakuniy mahsulotni topshirish va himoya qilish kabi bosqichli tuzilma talabalarga o'z vaqtini samarali boshqarish imkonini beradi.

4. Moslashuvchan ta'lim texnologiyalari (Adaptive Learning): Sun'iy intellekt (SI) asosidagi moslashuvchan ta'lim tizimlari (Adaptive Learning Systems) masofaviy ta'limda individual yondashuvni mutlaqo yangi bosqichga olib chiqmoqda. An'anaviy ta'lim modelida o'qituvchi bir sinfdagi yigirma-o'ttiz nafar talabning barchasiga bir xil material, bir xil sur'at va bir xil metodika bilan dars o'tishga majbur. Bu yondashuvda o'rtacha talaba mezon sifatida olinadi, natijada esa na bilim darajasi pastroq, na yuqoriroq talabalarning ehtiyojlari to'liq qondirilmaydi. Moslashuvchan ta'lim tizimlari aynan mana shu muammoni hal qilish uchun mo'ljallangan. Ushbu metodning mohiyati shundan iboratki, tizim har bir talabning bilim darajasi, o'zlashtirish tezligi, o'quv uslubi (vizual, audial, kinestetik) va hatto xatolarining xarakterini doimiy ravishda tahlil qilib boradi va shu asosda o'quv kontentini avtomatik tarzda moslashtiradi. Bu jarayon "aqlli repetitor" (Intelligent Tutoring System) tamoyiliga asoslangan bo'lib, u inson o'qituvchining individual dars berishdagi sezgirligini sun'iy yo'l bilan modellashtirishga harakat qiladi. Amaliyotda bu quyidagicha ishlaydi. Talaba platformadagi modul yoki darsni boshlaganida, tizim unga dastlab diagnostik test yoki qisqa savollar to'plamini taqdim etadi. Ushbu dastlabki baholash natijasida talabning mavzu bo'yicha joriy bilim darajasi aniqlanadi va unga mos boshlang'ich kontent tavsiya etiladi. Keyingi bosqichlarda tizim talabning har bir javobini, har bir topshiriqni bajarish uchun sarflagan vaqtini va yo'l qo'ygan xatolarining tipologiyasini muntazam kuzatib boradi. Agar tizim talabning ma'lum bir mavzuda,

masalan, ingliz tilidagi "Present Perfect" zamoni yoki shart ergash gaplarda muntazam qiynalayotganini aniqlasa, unga avtomatik tarzda qo'shimcha tushuntirish materiallari, soddaroq misollar, qo'shimcha amaliy mashqlar yoki hatto qisqa video-qo'llanmalar taklif qiladi. Muhimi shundaki, tizim talabani keyingi murakkab mavzuga o'tkazishdan oldin uning joriy materialni yetarlicha o'zlashtirganiga ishonch hosil qiladi, ya'ni "o'zlashtirishga asoslangan ta'lim" (mastery-based learning) tamoyiliga amal qiladi. Aksincha, yuqori natija ko'rsatgan yoki mavzuni tez o'zlashtirayotgan talabaga tizim avtomatik ravishda chuqurlashtirilgan, murakkabroq topshiriqlar yoki qo'shimcha ilmiy manbalarni tavsiya etadi. Masalan, oddiy talaba asosiy grammatik qoidani mustahkamlovchi standart mashqlar bilan shug'ullanayotgan bir paytda, ilg'or talaba shu grammatik konstruksiyani akademik insho yozishda qo'llashni talab qiladigan murakkab keys yoki autentik matn bilan ishlash imkoniyatiga ega bo'ladi. Bu ikki xil trayektoriya bir vaqtning o'zida, bir o'quv kursi doirasida, inson aralashuviz sodir bo'laveradi. Talaba o'zining kuchli va kuchsiz tomonlari haqida doimiy analitik hisobotlarni ko'rib boradi, bu esa unda o'z o'quv jarayoni ustidan nazorat hissini kuchaytiradi.

MUHOKAMA

3. Emotsional intellekt va ijtimoiy mavjudlikni saqlash: Texnologiyalar va raqamli innovatsiyalar haqida gapirganda, ko'pincha ta'limning eng muhim jihati – uning psixologik va emotsional asoslari e'tibordan chetda qoladi. Ayniqsa, masofaviy ta'lim sharoitida bu omil tanqidiy ahamiyat kasb etadi. Virtual sinf muhitida yuzaga keladigan eng jiddiy muammolardan biri – bu o'quvchilarda shakllanadigan izolyatsiya hissi va ijtimoiy mavjudlik (social presence) ning susayishidir. An'anaviy sinfda talabalar o'z kursdoshlari va o'qituvchisi bilan bir fizik makonda bo'lish orqali beixtiyor ijtimoiy bog'lanishni his qilsa, onlayn formatda bu tabiiy aloqa uziladi. Ekran ortida yolg'iz qolgan talaba o'zini katta, ammo ko'rinmas guruhning bir qismi sifatida his qilishda qiynaladi, bu esa o'quv motivatsiyasining susayishi, darslardan chetlanish va hatto ruhiy tushkunlik kabi salbiy oqibatlarga olib kelishi mumkin. Short va boshqalar (1976) tomonidan ilgari surilgan "Ijtimoiy mavjudlik nazariyasi" (Social Presence Theory) ga ko'ra, muloqot vositasi qanchalik ko'p ijtimoiy-emotsional signallarni uzata olsa, ishtirokchilar o'rtasidagi psixologik yaqinlik hissi shunchalik yuqori bo'ladi. Matnli chat yoki ovozli xabarlar bu signallarni to'liq yetkaza olmaydi, shu sababli videokonferensiya formatida ham qo'shimcha harakatsiz haqiqiy insoniy bog'liqlikni yaratish mushkul. Aynan mana shu muammoni bartaraf etish uchun "Virtual doira" (Virtual Circle) metodi nihoyatda samarali vosita hisoblanadi. Bu metodning mohiyati shundaki, darsning dastlabki uch-besh daqiqasi faqatgina davomatni aniqlash yoki texnik muammolarni hal qilishga emas, balki jonli, norasmiy insoniy muloqotga bag'ishlanadi. O'qituvchi bu vaqt ichida talabalarning kayfiyatini so'rashi, kunlarining qanday o'tayotgani haqida qisqacha suhbatlashishi yoki ularni o'ylantiruvchi biror ochiq savol tashlashi mumkin. Masalan, "Bugun o'zingizni qanday his qilyapsiz – quyoshlimi yoki bulutlimi?", "Shu hafta sizni eng ko'p ilhomlantirgan narsa nima bo'ldi?" yoki "Agar bir kunlik ko'rinmas bo'lib qolsangiz, nima qilardingiz?" kabi ijodiy va shaxsiy savollar muzni tezda eritadi. Ushbu amaliyot o'quvchilarga shunchaki ekrandagi tasvir emas, balki tirik inson sifatida ko'rilyotganligini his qildiradi. Bundan tashqari, o'qituvchining kamerani doimo yoqilgan holda jonli mimika va imo-ishoralar bilan muloqot qilishi, vizual ifodalar – thumbs-up, qarsak chalish yoki tegishli emoji'lardan faol foydalanishi virtual muhitda yetishmaydigan "inson" omilini ma'lum darajada qoplashga xizmat qiladi. Bu kabi kichik, ammo doimiy harakatlar orqali o'qituvchi sinfda ishonch va psixologik xavfsizlik muhitini shakllantiradi, bu esa samarali ta'limning negizidir. Interfaollikning emotsional jihatini yanada chuqurlashtirish va o'quv materialini uzoq muddatli

xotirada mustahkamlash uchun "Raqamli hikoya" (Digital Storytelling) metodikasi benazir imkoniyatlar yaratadi. Ushbu yondashuv murakkab tushunchalar yoki quruq faktlarni an'anaviy slaydlar ketma-ketligi orqali emas, balki hayotiy voqealar, shaxsiy kechinmalar yoki ishonarli rivoyatlar timsolida, boy vizual va audio effektlar bilan uyg'un holda yetkazishga asoslanadi. Inson miyasi hikoya formatidagi axborotga nisbatan alohida sezgirlikka ega. Neyrobiologik tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, oddiy faktlar ro'yxati eshitilganda miyaning faqat tilni qayta ishlash markazlari (Broka va Vernike sohalari) faollashadi. Holbuki, jonli va hissiy hikoya tinglanganda, miyaning eshitish, ko'rish, hissiyot va hatto harakat bilan bog'liq ko'plab sohalari bir vaqtning o'zida ishga tushadi. Bu holat "neyron juftlashuvi" (neural coupling) deb atalib, tinglovchi va hikoyachi o'rtasida chuqur empatik bog'lanish o'rnatilishiga olib keladi (Stephens va boshq., 2010). Natijada, hikoya orqali taqdim etilgan axborot miyada ancha boy assosiativ tarmoqlar bilan o'raladi va shu sababli xotirada mustahkamroq o'rinishadi.

XULOSA

Yuqorida batafsil tahlil qilingan uchta zamonaviy pedagogik yondashuv – loyiha metodi, psixologik jihatlariga asoslangan virtual doira va raqamli hikoya metodikasi hamda sun'iy intellekt asosidagi moslashuvchan ta'lim tizimlari – masofaviy ingliz tili ta'limining samaradorligini ta'minlashda bir-birini to'ldiruvchi va o'zaro chambarchas bog'liq strategiyalar ekanligini yaqqol namoyon etadi. Loyiha metodi talabani passiv tinglovchidan faol tadqiqotchi va ijodkorga aylantirib, uning amaliy til ko'nikmalarini real kontekstda rivojlantirsa, virtual doira va raqamli hikoya kabi metodlar izolyatsiya hissini bartaraf etib, ta'lim jarayoniga jonli insoniy muloqot va emotsional bog'liqlikni olib kiradi. Sun'iy intellekt asosidagi moslashuvchan platformalar esa har bir talabanning individual bilim darajasi va o'zlashtirish sur'atiga qarab o'quv kontentini avtomatik shaxsiylashtirish orqali ommaviy onlayn kurslarda ham yuqori sifatli individual yondashuvni ta'minlaydi. Biroq ushbu metodlarning birortasi alohida holda to'liq muvaffaqiyat kafolatini bera olmaydi. Masofaviy ta'limning asl qudrati aynan mana shu uch omil – faol amaliyot, insonparvarlik va aqlli texnologiyalar – uyg'unligida namoyon bo'ladi. Shu bois, zamonaviy o'qituvchi oldida turgan eng muhim vazifa bu usullarni o'zaro mutanosib va tizimli tarzda qo'llab, talabalar uchun nafaqat bilim beruvchi, balki ularni fikrlashga, his qilishga va mustaqil o'sishga undovchi yaxlit o'quv muhitini yaratishdan iboratdir.

Adabiyotlar

1. Kapp, K.M. The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education / K.M. Kapp. – San Francisco: Pfeiffer, 2012. – 336 p.
2. Prensky, M. Digital Natives, Digital Immigrants / M. Prensky // On the Horizon. – 2001. – Vol. 9, No. 5. – P. 1-6.
3. Salmon, G. E-moderating: The Key to Teaching and Learning Online / G. Salmon. – 3rd ed. – New York: Routledge, 2011. – 288 p.
4. Siemens, G. Connectivism: A Learning Theory for the Digital Age / G. Siemens // International Journal of Instructional Technology and Distance Learning. – 2005. – Vol. 2, No. 1. – P. 3-10.
5. UNESCO. Distance learning solutions: Recommendations for policy-makers / UNESCO Education Sector. – Paris: UNESCO, 2020. – 34 p.
6. Андерсон, Т. Теория и практика онлайн-обучения / Т. Андерсон. – Москва: Олимп-Бизнес, 2018. – 416 с.
7. Хуторской, А.В. Педагогическая инноватика: учебное пособие / А.В. Хуторской. – Москва: Академия, 2014. – 256 с.